

Сарсын—ССРС Верховнай Советыгар быыбар БУКА БАРЫ—БЫЫБАРГА!

Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһун!

САНА ОЛОХ

Х а б ы а т
1931 оыл алтынны
15 күнүттэн тахоар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 28 (6008)

1934 сый. Кулун тутар 3 күнү
СУБУОТА

Сынага
2 харчы.

ДЬОҢУН БЫРААП, ҮРДҮК ИЭС

Сарсын биһиги оройуонмут үлэһиттэрэ, бары советский дьонор курдук, бэйэлэрин дьолуннаах конституционнай бырааптарын туһанан уонна үрдүк гражданскай нэстэрин толорон ССРС Верховнай Советын депутаттарын талыахтара.

Иһиттэр бу норуот бүтүүнүн бырааһынньыгар бэлэмнэһиттэрэ иһки аһар ылан орто: быыбары дьоллоһон көрсөргө доһуопан аһынот хайаан да биир сыйы ситиһиллээхтик түмүктөөбүттэрэ, латынча төрдүс, быыбарымылаах, сыйын тэрээһиннээхтик, татымаахтык сабалаатылар. Дойду государственнай былаан сайман үрдүкү органын быыбарын өлүктөр оройуонга социалистическай куоталаһымны «Сельхозтехника» холоһук автопаркатын, промкомбинат маһын сыарын коллективтара, Субуруускай аатынан совхоз булчуттара көбүлөөһүттэрэ уонна иһиттэр бэлэһэммит үрдүк кирбиһилэрин ситиһиллээхтик ылылар. Ити бачымнар өйөөн үгүс үлэ коллективтара быыбары сана бэлэхтэрдэх көрсөллөр.

ССКП Кини Комитетын ахсынньытаабы (1983 с.) Пленумун уураахтарын олоххо киллэриннэн, ССРС бары быыбардааччыларга, гражданныгар ССКП Кини Комитетын ытырымытынан снэһэстээн быыбарчылар бэлэһилибит ударнай ый оройуонга үчүгэй түмүктэри биэрдэ: совхозтар үүтү ылымга уонна государственнай туттарымыга, ыччат, сүөһүнү төлөбүтүгү быыбарымытыаабыр быдан ордуктук үлэһэтилер, гражданныгар аһары толортоотулар. Бу күнүргэ ССКП райкомугар, райсовет исполкомугар, биһиги редакциябытыгар үлэ коллективтара, биирдии рабочаабыр быыбары дьоллоһон көрсөллөрүн туһунан рапорддар, суруктар киирэ тураллар.

Үлэһиттэр истия биһирэбиллэрин ССКП КК олуньутаабы (1984 с.) Пленумун түмүктэри, Пленумга ССКП КК Генеральной секретара таб. К. У. Черненко дириэс хоһоонноох програмнай этиһэ ылылар. Пленум матырыйаалларын пропагандалааһын, үөрэтиги тыа сарын үлэһиттэрин сүгүн өрө көтөбүлүүлэрин, кинилэр хаан уруу Коммунистическай партия тула өссө ыкса түмсүүлэрин үөскэтэ.

Оройуонга быыбарга бэлэмнэни сүнньүнэн ситэрииллэ. Агитколлективтар быыбар мининэһи маас-сабай-политическай үлэһитин түмүктээн эрэллэр. Быыбардааччылар ССРС Верховнай Советын депутаттарыгар кандидаттар—табаарыстар Е. И. Новгородова, М. Ф. Татарчук уонна М. П. Погодаева олохторун уонна үлэһитин туһунан сийилин биһитилэр уонна коммунистар итиннэ партията суохтар народнай блоктарын дьоллоһон кандидаттарын иһин биир кини курдук, куоластыырга бэлэмнэрин биллэрэллэр.

Буеаумун даһаны, Советскай парламентка биһиги депутаттарбыт дьон-хачым чулууттан чулуу, норуот үрдүк итэһилин урут да толорбут, инникитин да толорор кыахтаах дьоннор. Депутаттарга кандидаттар араас национальностар—саха, украинед, абээн—представителлэрэ. Аһардас ити даһаны—ленинскэй национальнай политика олоххо кииринитин туоһута. Биһиги кандидаттарбыт аабан ааттаах рабочаабыр уонна советскай интеллигенцияны түмөн көрүлүлээн туралар. Бу—советскай общественнай тугул бөбөтүнүтүгэ. Үс депутатка кандидаттан иһиттэ—дьахталлар. Ити—дьахтар биһиги дойдубутугар айар-тутар үлэ, государствоны салайыи инники көккөһүгэр сылаһарын итэһитиллээх холобура.

Быыбар күнүгэр—1984 сый кулун тутар 4 күнүгэр—сарсыарда 6 чаас быдан инниттэн үөрбүт-көппүт, дьаһаһынныктыы кнэргэммит дьон быыбардым уураастаарга тийинэхтэрэ уонна, үөрөн-көтөн өрө көтөбүлүүн туралар, быыбардыр урналарга калэн бэлэһилэрин дьоллоох-соргулаах олохторун, сырадык кыһаларын иһин коммунистар уонна партията суохтар тулааһабыт блоктарын дьоллоһон кандидаттарын иһин биир санаанан куоластыахтара. Итинэн кини ССКП Кини Комитетын Ытырымытыгар этиллэр: курдук, коммунистическай айар-тутар үлэһэ уонна айаһа туһаайылыбыт партия курсугар өрөлүктэрин өссө төгүл демонстрациялаан көрдөрүөхтэрэ.

Оройуон үлэһиттэрэ! Бука бары—быыбарга!

«Норуот итэһилин толоруоххут!» дьин О. Масляков художник плаката. «Плакат» издательство.

ТАБААРЫС БЫЫБАРДААЧЧЫЛАР! СОВЕТСКАЯ
СОЮЗ ГРАЖДАННАРА! ССКП КИИН КОМИТЕТА
ЭНГИНИ, КУОЛАСКЫТЫН КОММУНИСТАР УОННА
ПАРТИЯТА СУОХТАР БЛОКТАРЫН КАНДИДАТТАРЫН
ИҺИН БИЗРЭРГИТИГЭР ЫҢЫРАР. БИИР САНААНАН
КУОЛАСТААНҢЫТ ЭНГИ КОММУНИСТИЧЕСКАЯ
АЙАР-ТУТАР ҮЛЭБЭ УОННА ЭИЗБЭ ТУҢААЙЫЛЛЫ-
БЫТ ПАРТИЯ КУРСУГАР ЗРЭЛЛЭЭХХИТИН ӨСӨ
ТӨГҮЛ ДЕМОНСТРАЦИЯЛААН КӨРДӨРҮӨХХҮТ.

(ССКП КК Ытырымыларыттан.)

НОРУОТ БҮТҮҮНҮН ХОРСУН БЫҢЫЫТА

ССКП Кини Комитета кырыс сир оройуоннарын совхозтарын рабочаадыр, колхозтаахтарын, ученик-дарын уонна тыматын хаһаайыстыбатын специализи-рын, агропромышленнай комплексын үлэһиттэрин, партийнай, советскай, профсоюзнай уонна комсомоль-скай тэриэтэлэрин, кырыс уонна оборбо сирдэри ту-һага таһаары бары кыттылаахтарын кэрэ-бэлэс собылланан—кырыс сир баһылаһын маасабайдык сарааламмыта 30 сыла туолуутунан истинник эбэр-дээтэ.

Кырыс сир героическай эпопеята, дьин этиллэр «Эбэрдээ», партия уонна норуот айар-тутар үлэһитин, ССКП ленинскэй аграрнай политикатын олоххо кил-лэһин легоһаһын чабылхай страницаһарыттан биирдэ-ринэн, хаһаайыһаһын социалистическай система-тын ордуктарын итэһитиллээх туолуутунан буолар. Кыргас кэм иһиттэр 2 мөлүйүүн гектар кырыс уонна

Быыбардааччылар Н. А. Тихоновы кытта көрсүһүүлэрэ

МОСКВА (ССТА). Ку-лун тутар 1 күнүгэр ССРС Советтарын Улахан теа-тригар Москва куораттаа-ды быыбардыр уокурук үлэһиттэрин представите-лэрэ ССРС Верховнай Со-ветын Национальностарын Советыгар депутатка кан-дидат ССКП КК Полит-бюроутун чилиэнэ, ССРС Министрларын Советын Председателэ Николай Александрович Тихонов кытары көрсүһүлэрэ буол-ла.

Мустубут дьон үрдүк өрө көтөбүлүүнэн Бочуотунай президиумга ССКП КК Генеральной секретара К. У. Черненко баһылык-таах ССКП КК Политбю-роутун састаабын талы-лар.

Депутатка кандидат итэ-бэллээх кини—«Париж-кая коммуна» атах таҥа-мы өгөрөр фабрика заго-товлята Л. Н. Одиноко-ва Н. А. Тихонов олоһун туолун, государственнай, партийнай уонна общест-веннай үлэтин туһунан ысэстэ. Кини быыбар-дааччылары быыбар күнү-гэр, кулун тутар 4 күнү-гэр, коммунистар уонна оҥуста суохтар тулаа-һыт блоктарын канди-даттарын иһин куоласта-ан биир санаанан биз-нэһиттэригэр ытырды.

Көрсүһүүгэ тыл эһит-төн москвичтар бэйэлэ-рин үрдүк сыалынан советскай норуот уйгуутун туһугар, пр урдугэр эйэни харыс-лан хаалларар уонна бө-лөргөтөр туһугар кыһам-нын туруоруммут пар-

тияас уонна тасполитика-тын толору өйүүллэрин ту-һунан этилэр. ССКП КК уочарата суох олуньутаа-бы (1984 с.) Пленумун уу-раахтарын олоххо киллэ-рин үлэ коллективтара ылылыбыт тэтинн, сорук-тары практическайдык бы-һаарга дьулуһууну ыһыктыыа, дойдуну оло-лун бары эйгэлэригэр үө-скэбит үчүгэй хабаатты-лары туруктаах өгөрөргө, 1984 сый уонна пятилетка бүтүннүүтүн былааннаах соруудаһарын итиннэ эбэ-һэтиһтиһэлэрин толор-рогго дьулуһаалара тоһо-болоон бэлэһэммит. Кини-лэр болгомтолорун кини-лэр—производствонн ин-тенсификациялааһын боһ-пуроостара, наука уонна техника ситиһиннэрин түр-гүн тэтиннэни олохтоһун, экономиканы салайыи систематин тупсарар иһин, кэмчлээһин уонна харыс-таһаан буолар иһин ох-суһуу, бородоуксууа хаа-чыстыбатын үрдэти, те-риллилээх буолууну, бө-рээдэги уонна дьыһыһи-линнэни бөрөргөтүү боһп-уроостара.

Араатардар бэйэлэрин коллективтарын ааттарыт-тан москвичтар партия-сал-лататын бэйин харыс-таһаан үлэһит Советскай Ийа дойдуну экономическай уонна оборонолорун модун ыһарын ханатымыга күөс-тэрин харыстыахтара суоһа-һын эрэнэрэллэр.

Мустубут дьонунан иһи-тин көрсүлүүбүт Н. А. Ти-хонов тыл эттэ.

Бырааһынньыкка үлэнэн бэлэхтэр

П. Д. Федоров—Субу-уускай аатынан совхоз иһиттээх сонордута. Ки-и быһыл Ноһу уонна «Уолуму үрэхтэринэн тэ-һийбэн ордук бултуула.

Субу күнүгэр кырыс-эс сонордугу аар-таһа-ыттан киирдэ. Павел Тимиревич сый бастаан «эртэлигэр 1000 солкуо-һаах күндү кылааннаа-м туттарар былааннаа-м 231 солкуобайынал-барда. Кини активыгар 6-чэс, уонунан тинг уонна ырыкаас, атын да күнү-үлэһэх баар.

Сорсуннаах сонордугу-быыбар кэһиниттэн ыраах бултуур үрэхтэригэр ха-һаан тахсан кылааннаах

түлээх сонордугар салгын турунар былааннаах. С. НИКИТИН.

х х х

«Якутсельхозэнерго» Чу-рдачытаабы предприятие-тын коллектива ССРС Вер-ховнай Советын быыбарын көрсө электрооборудова-ниены, электроустановка-лары техникескай көрүү-харайы былаанын то-лордо, олуньута маһынык фермаларыгар 56 сага тер-моэлектраа электро-уоту, киллэрдэ.

Ити үлэһити предприни-тие Эрилик Эристин аа-тынан совхозтаабы учаэ-стэга (начальник солбу-һаачы М. Г. Протасов) ордук үчүгүйдик тэрийдэ.

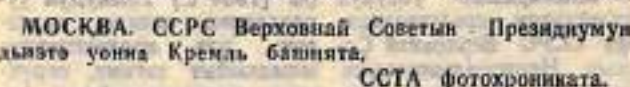
Д. ПИНИГИН.

НОРУОТ БҮТҮҮНҮН ХОРСУН БЫҢЫЫТА

оборбо сирдэри туһага таһаары Казахстан, Сибирь, Урал, Поволжье уонна дойдун атын регионнарын кини-һэлэмэн оройуоннарын экономикаларын уонна культураларын уларыта туһуга

ССКП Кини Комитета кырыс сир оройуоннарын үлэһиттэрэ партия XXVI съезин уонна ССКП КК кн-ники Пленумнарын уураахтарын олоххо киллэрингэ бары күөстэрин ууруохтара, тыа хаһаайыстыбатын производствонн көдүүһүн салгын үрдэтэр уонна кинини интенсификациялар иһин дьаһаардаахтык уонна дьулуурдаахтык охсуһуохтара, 1984 сый уонна уон биһирэс пятилетка бүтүннүүтүн былааннарын си-тиһиллээхтик толорууга, ССРС Аска-үөлгэ програм-матын олоххо киллэрингэ дьоллоһон кылааттарын киллэринэхтэрэ дьин бигэ эрэн биллэрдэ.

(ССТА).

КНИН КОМИТЕТ РАБОЧАЙ
ААХ БААБЫНАЙ АНМАВЫ,
ИНГЕНЦИЯНЫ БЭЙЭЛЭРИН
УНИСТАР УОННА ПАРТИЯТА
ЫН КАНДИДАТТАРЫН
НГЫРАР, ОНОН ЭНГИН,
ОВЕТСКАЙ ОБЩЕСТВО—
УОЛУУ УОННА ДЫН ЧАХЧЫ
БШЕСТВОТА БИИР НЫГЫЛ
ОМОДОЛОНУУН САЛГЫ
УОЛСТЧАХХЫТ

(ССКП НК Ыгырыларыттан).

ТОЛОРУ БЭЛЭММИТ

тагар байдмталоруу малтөплекс ту
ран, ниллэр бейлэрин регионнары
нэллн экономикай уоша социална
сайдмаларын хаачтхмннн орду
гүүсэ дмартанлар бууллар. Уоса
государство уоша куораттар нилл
оройуонаар, ошво ошорор нилл
интересетиргэр Советтар бейлэрин
территориаларыгар бвар араа ба
бэринналээх предриятиелар уошн
тэскэтэлэр үлэлэрин улам орду а

Ити нэлээх холбоон үлэ түгшүүр
дшонору үердэллэр. Бүгс сая
агардас былааны таһынан 17 тыйм
ча квалитатнай метр уонсай
олорор дьһэлэр, үлэллир нөсүт
нэригэр 320 мнэстэлээх рскул, са
цеба 180 сылдьааччыны хаачыс
ликлиника, 280 мнэстэлээх ил
сада, профилакторий тутулууну
Партия XXVI съези, СССР
кээнни Пленумнарын уураат
олоххо киллэрэн, Бачатскай
хаһаайстыбанын уонна социаль
культурнай тутууну салайыны
рар ёһи дьһалдьон быһарда. М
норуот туттар табаардарын
таһаарыны салгын улаатынны
көлөр бүгс сыһа 118 тыймча
ратнай метр

ОЛОХ УОННА ДЬОЛ УСУЛУОВУЙАТА-ЭЙЭ

Бийиг дьахталлар үк-сүлэрэ кулуи тутар 8 күнү бырааһынньытын сэрини утары хамаанын кыккыттар: демонстрациялар, митингдөр, уонна митингдөр, аан дойдутаагы көрсүүлөрү уонна «Эйэ дьахталларга» — көрсөл-лөр. Ол өйдөнөр: планета-ра быһым-майгы уустук уонна тыганынаах. Ты-ганынаах — империа-лизм, бастатан туран АХШ, агрессивнай куусту-рун авантюристскай үлэ-лэр. Ити кутталлаах дьа-хталларга утары туруу, сө-бүлүнүн үлүһүүтү сохтору итиннэ ядернай сэрин сөбүн бары көрү-нэри бобору ситиһин, оло-лор үрдүлүгүгэр ыраас халлааны харыстаан хаал-лары, бэйэ дьолун-соргу-туу көмүскээһин — сир ш-ры дьахталларын бүтүн-нү кылаабын кыһалла-лара итиннэ.

Дьахталлар аан дойдутаагы күннэри итиннэ Ве-нада ХНТ Дьахталлар ба-лаһыанналарыгар компе-тин иккис аналлаах сес-сията үлэтин сабалаата. Кини соруга—1985 сылга Кешиа «толициттар Най-робига буолуохтаах дьах-таллар бүтүн аан дойдутаа-гы конференцияларын бэлэмнээһин. Онно ХНТ быһаарытынан 1976 сыл-тан 1985 сылга дьэри «Тя-нцзин, сайдым, эйэ» дьэ-лэуунунаах ытыллар Дьах-таллар уон сыйларын тү-мүктэрэ таһаарыллыа.

Ити лозунг экономиче-ский ыарахаттары утары, социальнай программалары олоххо киллэрин итиннэ ох-сууу уонна эйэ иһин, ба-һархай үбү-аһы мөһүнэстэр сага сэрингэ бэлэмнээһин утары охсууу иккис сиб-бэстээхтэрин бэлэтээһин көрдөрөр. Биллэрин кур-дук, социализм дьахталларга ядернай сэрин сөбүн оло-рууу тохторго уонна сарбыһаргы, сөбүлүнүн бары бүтүүн уонна то-лору эйэри ситиһэргэ бириэс эрэ эппэтэхтэрэ. Ити босхоломмут үбү-аһы экономической уонна соци-альной сайдым сымалла-рыгар, ол иһигэр дьахтал-лар балаһыанньаларын

Аан дойду ТЕМАТЫГАР БЭСНЭДЭ

баһы дойдутар дараһы, ХНТ Генеральной Ассем-блеятын 1979 сыллаахха ылымалыт дьахталларга атабастабыллаахтык с-ныаннаһын бары көрү-нэри суох оҕорор туһунаа конвенцията итин бастаа-батахтара. Оҕон Ген-еральной Ассемблея кэппи-ки сессиятыгар Вашингтон предстателлэрэ Ираныа катары бириэс Дьахтал-лар уон сыйларын прин-циптерин итиннэ сымалла-рын утары уонна дьахтал-лар бүтүн аан дойдутаа-гы конференцияларын бэ-лэмнээһин утары аһаастык турбуттара.

Уонунан махууон аме-риканкалар политической социальнай уонна экономи-ческой эйгэлэргэ, дьэи кы-рҕа уонна обществовуда тыгэ суох балаһыанньала-ра күннэтэ көстөр көстүү.

Биллэс органныгар быһбарданаар дуобунастар-га дьахталлар ылар прэ-эртэ дуона суох. Ол кур-дук, АХШ конгресын пред-стателлэрин палатын 435 итиннэ ортодогу кы-ннэр баара-суора 19-тар, оттон 100 сенатордар орто-лоругар 2-лэр, Тигнээн кө-рөсө этэххэ, ССРС Ве-ховнай Советыгар итиннэ таабын үс ымытыаһын-рин кэригэ дьахталлар. Америка үлүһүт дьахтал-лара тэг үлэ иһин эр дьон-нордоһор 40 бырыһымы-нан арийаах хамаһы аах-саалар, ордук эбэх үлэтэ суохтар—киһилэртэ.

АХШ-гар быһбар ха-маһыанньа хамаһыттар дьахталлар тэг бырааһы-намыларын туһунаа боппу-руос ураты суолталахтар-тан бириэстэринэн буола-ра күүтүлэр. Америкака-лар киһиник сөбүлээбүт буолууларга кэлэри турар быһбарга Рейган позиция-тын биллэрдик түөрүтэ-тэр кутталлаах. АХШ дьах-талларын национальнай тэ-ригтэтиг (ДьНТ) сыла ах-сын ытыллар конферен-цияларыгар Рейган уонна кини дьэки буолааччылар хаттаан талылыларын утары охсуууу күүһү-лэр туһунаа уураах ыла-лыбыта. ДьНТ атабастабы-лы утары охсуууу про-грамманы биһирээбүтэ уонна сөбүлүнүн үлүһү-йүүнү тохторот итиннэ ядернай сэрин сөбүн са-нааһын сарбыһар туһунаа махуууууу туруорбута.

Прогрессивнай өйдөөх-санаалаах американкалар, сир эһэ атын дойдутар дьахталларын курдук, ата-бастабылы суох оҕоруу проблематын биллэриг кэ-птин суолталаах проблема-ларыттан—сэрини туора-тар уонна ядернай сөбү-лүнүн үлүһүүтү уоду-ганылар итин охсуууу-тан—туора тутан быһа-рар сатаммын өйдүү-лэр. Онуку өйдүүлэрин кэппи кэмгэ буолулаа-быт дьахталлар аан дойдутаагы форумнарыгар кө-рүбүттэр. Дьахталлар с-рини утары охсууууларын стратегиятын Берлингэ буолан ааспыт Европа 26 дойдутарын, ону тэгэ АХШ уонна Канада дьах-талларын тэригтэлэрин предстателлэрин сунал-лыгырылаах көрсүүлэрэ ырытан оҕордо. ХНТ Дьахталлар балаһыанньа-ларыгар комиссиятын олу-нну бүтүүтүгэр түмүктэ-мин учараттаах сессията эһэ проблемалар кинг эйгэлэрин көрдө.

Ити форумта тыл этэри-гэр советскай делегация бөһүмүгэ Советскай дьах-таллар комитеттарын чилэ-Т. Н. Николаева совет-скай дьахталлар, ССРС тас политикатын эйгэ дуу-лар принциптеринэн салай-таран, эйэни харыстаан хаалларар уонна бөһүгөтөр иһин ахсаабакка охсуһа-лар дин бэлэтээтэ.

Т. КУДРЯВЦЕВА. (СССР).

«АЛГЫС» ДЕБЮТА

Олунньу 23—26 күннэри-гэр Мирнэй куоракка «Мирнэй эйэ туһунаа ыл-лыр» дин үгэс буолбут политическай ырыа фести-вала төрдүс төгүлүн ы-тылына. Онно бийиги оройуонмуттан «Алгыс»

вокальнай-инструменталь-най ансамбль аан бастаан кытынаа. Ансамбль сала-йааччыта Р. Савини кэл-сир: «Фестивальга барыта 11 оройуон, 7 куорат пред-стателлэрэ кытынылар.

Монголия Народнай Рес-публикатын эйэ дьах-таллар. Бийигиттэн 8-кы-лээх ансамбль Дьэи-Бруинер кыһыннэ биллэ-«Марш мира» уонна бө-бит суруйбут «Эйэ, дьон-иһин» дин ырыалары то-лорон жүри Бочуотууа-граммотатынаа бэлэтээ-Амма оройуонун «Друж-ба» квартета, Мирнэй ку-рат «Надежда, Айхал, Рес-сия», Эдьигээн оройуонун «Глобус», Хабардакка куорат «Ладушки» во-кальнай-инструменталь-най ансамбллара фести-лауреаттарынан буолуу-уонна муус устара Нэ-сибирскайга ытыллар ро-уоттар икки ардылары-наагы фестивалга кыты-быраабы ытылар. Ити-ник чинэскэ биһирээһин-толорооччулар эйэ т-гитилэр. Фестиваль кы-тыгыт 10 оҕо аһаа-блмттан В. Савини сала-йааччылаах «Көрөсө» (Горнай оройуона) аур-реат латын ылла. Фестиваль кытыгыт-тара куорат тэригтэлэ-гэр сымдаан концерттар көрдөрдүлэр, куорат кө-бөһө мнэстэтиринэн ко-курсияга, эбэх итэри-һинэй культурнай дьах-ларга сырыттылар. Снимокка: «Алгыс» ан-самбль чилиһинэрэ Ми-рнэйтэ.

Музейга бэлэхтэр

Эрилик Эристинин литера-турнай музейыгар бэлэхтэр кэлэ тураллар. Ол курдук, олимпийскай чемпион Павел Пинигин ыккыт хаартыскаларын туспа-пашкет оҕорон ыһааты-быт. Поэт С. И. Тарасов биэр дойдутаахтык поэт Дмитрий Васильев Күн-дүлээһин инвалидтар дьэ-лэригэр сыттагына түһэ-бит хаартыскатын музейга бэлэхтээтэ.

Итиннэ тэгэ музей Гор-най Бөдүгүстээгэр оло-лор оҕо сымдаан Эрилик Эристинин үчүгүйдик билэр Дмитрий Михайлович Максимов ахтылары, Карелиттан суруйааччы А. М. Якубович остуоруйа-ларын кинигэтин тутта. Н. ФИЛИППОВ.

Спорт • Спорт • Спорт • МАЙА КӨБҮӨРҮГЭР

Олунньу 24-26 күннэри-гэр Майа сэлэһиннэтигэр көгүл тустууга «Урожай» ДСО чемпионата буолан ааста. Онно республика 14 оройуоннарын хамаан-далара күөн көрүстүлэр. Бийиги оройуонмут чинэин 10 бөһөс көмүскээтэ.

52 кг ыһааһынаахтарга спорт маастара Василий Алексеев холкутук бастаа-та. Бу ыһааһыгга тусту-бут элэр бөһөс Сергей Ма-каров төрдүс буолан ха-маандаага наадалаах оҕо-ну адалла. 57 кг спорт маастарыгар кандидат Иван Макаров алтыс мнэ-стэ тигистэ. 62 кг финал-га бийиги Прокопий Си-невитт Якутскай куорат бөһөһө, Саха сирин сүү-мөрдөмүт хамаандатын чилиһэ Егор Борисовтыи көрүстэ. Очконан лаппа сөбүрүйтэрин иһэн, уолбут утарылаһааччыта албас туттунуутун туһунаа ыраа-стык хотон көбистэ. Онон Прокопий «Кыайыгга ду-дуруун иһин» аналлаах биһини ылла. 68 кг маас-тарга кандидат Николай Жергин туһунаа эрээри, үс эргир кэппиттэн то-воон хаалла. 74 кг Кирилл Захаров тустуохтаага, Россия эрчиллэгиттэн хо-йутаан кэлэн, кыттыбата. Промкомбинат рабочайа Петр Винокоров кыттан эһэ үһүс эргиртэн то-раата 82 кг Сергей Скры-бин бастаата. 90 кг маас-

терга кандидат Максим Васильев кыайда. Кини финалга Уус-Алдан бөһө-һө Николай Григорьев бэлэһин лаппа сабыр-дан хотто. 100 кг маасте-га кандидат Петр Шеста-ков тэгнээһин булбата.

100 кг тахса ыһааһы-наахтарга 8 бөһөс күөн кө-рүстэ. Бийиги оройуонму-ттан тустубут Николай Решетников — кинилэртэ-спамай кыра ыһааһы-наахтара. Кини бэйэти-бөлөөр Мэнэ-Хангалык спортменнара Федоро-тын уонна Якушевтыи көрүстэ. Якушев—136 кг ыһааһынаах, гира спорт-гар республика абсолют-най чемпиона. Бу бөһө-түүн көрсүүү бэлэр ш-разаттары үөскэттэ эрээ-Н. Решетников кыһы-лаах тахсан финалга. Д-нинскэй оройуонуттан сымдар Симон Бойко-тын көрсөн иккитэти.

Уонсай түмүккэ 58 ба-лы млан бийиги оройуо-мут хамаанда бастаа. Бийигиттэн 15 оҕо хаалан иккис мнэстэн быт Уус-Алдан хамаан-дыттан биэр эрэ кини пионнаата. Мэнэ-Ханга-тар үһүс буолулар. Оо оройуонмутугар көбүрү-сымдар кубогы уон-нымпелы илдьэ кэлэ-ны-быт.

С. МОРОФУНОВ

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

Оройуоннаагы типографияда НАБОРЩИК
ДИНОТИПИСТ наадалар.
Улэтин бадалахтар Улэ кэмингэр кэлэн кэппиттэ.
Телефонмут—21-108.

Администрация

Тантыыр ийэм, эбэбит, аймахпыт
КРИВОШАПКИНА Елена Алексеевна
уһун ыарахан ырыттан элбүтүн, дьирини
курутууан туран, билэр дьонугар иһитинэрэ-
Кыһа, сэмнэрэ, кийинтэрэ, күүтүгэрэ,
аймахтара.

Черчение, уруһуй кабинета

муосталары оҕорбут.
Кабинетка сүрүн лаамапа-лар (люминесцентайдар), кэппи истиннэ иккис эк-кэппи ыламматтар. Ол оло-востон түһэр уот мэйиһин лаппа аччатар, үөрэнээччи-лэр уруһуйдуур предметта-рын таба көрөллөрүгэр, өй-дүүлэригэр ылабы биэрэр.
Үөрэтэр кабинеттар биэр үөрэнээччигэ ортотунан 1,4—1,6 кв. метр тиксэр иһиннээх буоаллара ирдэнэр. Ол эһин учуоттамыт, 18 үөрэнээччигэ аһаан чертеж-туур-уруһуйдуур остуоллар оҕоһуллубуттар. Оҕо уһу-дунан уратытыгар сөл түбэ-һиннэрин, остуолу үрдэ-тэххэ эбэтэр наитыаахха сөл. Майна үөрэнээччи үлэ-лиир тэригэ барыта баар. Учебниктар, харандаастар,

кырааскалар, о. д. а. остуол-га тус-туспа анал мнэстэ-лээхтэр.
Хомуулар натурнай остуоллары эһин көрөхсөтү-бит. Остуол реканиттерин харайар дьаһаһытаах. На-турнай оҕорол софит көмө-түнэн сырдыахтарын сөл-оһуллубуттар.

Кылаас дуоскатыгар кабинет библиотекатын, кытчыкалар, реканиттерин уураар долбуурлар, көрдө-рөн үөрэтэр пособиелары харайар уйа-дьяһаһыгар оһуллубуттар.
Дуоска магнитнай чаас-таах, уотунан сырдылаах таблолаах. Илин өрүтэ көбөрүллэр буолан уруок бириэмэтэ көлүүстээхтик туһанылар. Дуоскага хол-бонуллубут модерниза-ро-най укаэка көмөтүнэн

эпидиоскобу уонна филь-москобу биэр кинитэн үлэ-лээлэр. Дуоска уга өттү-гэр баар контуруоллуур лаамаалар ханык техни-ческой тэригэ хайдах үлэли-рин көрдөрө тураллар. Мо-дернизированной укаэка көрдөрөн үөрэтэр пособи-елары системалаһыгга эһэ туһанылар. Холобур, таблицалар маарыллаа-сыйаарыллаллар уонна кы-лаастарынан системалам-ныт анал кассеталарга эриллэллэр. Наадалаах таб-лицаны иккис контактаах выключателлээх укаэкаан буолулар.

Учуутал остуолугар оҕо-һуллубут биэр кинитэн са-лайар пулт уруок бириэмэ-тин көлүүстээхтик туһа-нарга тирэх буолар.

Семинарга сымдаан, биэр идээлээхтик үлэтин сийли-ни биһинэн элбэһи туһаны-быт.

С. ЕГОМИН,
оройуоннаагы методиче-ский холбоһук салайааччы-та.
Мугудай.

БИЙИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с.
Март Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—21-395, отделлар—
21-495, уонсай 21-505.